

Labklājības ministrija

**BĒRNU LIETU SADARBĪBAS
PADOMES SĒDE
25.03.2026.**

j.
Starpziņojums par Ministru
prezidentes rezolūciju Nr. 2026
1.1.1./4-4

Labklājības ministrija

STARPTAUTISKĀ ADOPCIJA UN VIESĢIMEŅU PROGRAMMAS – IZVĒRTĒJUMS

- Informācija par no Latvijas adoptētiem bērniem nav identificēta
- Kopš 2022. gada adopcija uz ASV nav iespējama, līdz 2022. gadam tikai izņēmuma gadījumos
- Adopcijas process bija daudzpakāpju un stingri uzraudzīts un starpniecību varēja veikt tikai akreditētas ārvalstu adopcijas aģentūras
- Nodrošināta stingra pēcadopcijas uzraudzība

Labklājības ministrija

ĀRPUSĢIMENES APRŪPE – REGULĒJUMS UN IDENTIFICĒTIE RISKI

Spēkā esošais regulējums:

- Obligātas mācības audžuģimenēm un aizbildņiem pirms vai pēc statusa piešķiršanas
- Regulāra uzraudzība visās ārpusģimenes aprūpes formās
- No 2024. gada – agrīna prevence no 16 gadu vecuma, izvērtējot jaunieša nākotnes vajadzības
- Uzsākta vienotu kvalitātes standartu izstrāde ārpusģimenes aprūpei

Identificētās problēmas praksē:

- Sarežģīta bērna situācijas izsekojamība, mainoties aprūpes formai
- Palielināts risks bērniem aprūpes pārejas posmos
- Nepietiekami izdalīti cilvēku tirdzniecības riski mācību saturā
- Informācijas aprites un starpinstitucionālās koordinācijas izaicinājumi

Labklājības ministrija

BĒRNU IESAISTE AR ĀRĒJĀ IZSKATA DEMONSTRĒŠANU SAISTĪTOS PASĀKUMOS – REGULĒJUMS UN RISKI

- **Bērnu tiesību aizsardzības likuma 50.¹ pants. Ierobežojumi bērna iesaistīšanai pasākumos**
- **Ministru kabineta 2009. gada 14. maija noteikumi Nr. 407 “Kārtība, kādā bērnus var iesaistīt aktivitātēs (pasākumos), kas saistītas ar ārējā izskata demonstrēšanu”**
 - Minimāli bērnu aizsardzības standarti
 - Pienākumus organizatoriem un vairāki absolūti aizliegumi
 - Vienādi attiecināmi uz modeļu skolām un modeļu aģentūrām

Galvenās nepilnības

- Regulējums ir novecojis un neatbilst digitālajai realitātei
- Nav vecuma diferenciācijas bērnu aizsardzībai
- Nereglamentē bērnu iesaisti reklāmās un komerciālā saturā

Labklājības ministrija

DIGITĀLĀS VIDES RISKI BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAI

Digitālā vide ir kļuvusi par vienu no galvenajām telpām, kur notiek bērnu tiesību pārkāpumi

Būtiskākie apdraudējumi

- Ievilināšana (grooming) tiešsaistē
- AI radīti dziļviltojumi
- Kibermobings, pazemojoša, sensitīva saturs izplatīšana un publiskošana
- Bērnu komerciāla izmantošana sociālajos tīklos ar vecāku piekrišanu

Regulējuma un uzraudzības izaicinājumi

- Vecāku piekrišana ne vienmēr atbilst bērna labākajām interesēm
- Platformu reakcija uz ziņojumiem par kaitīgu saturu bieži ir nepietiekama
- Nav efektīva mehānisma kaitīga saturs ātrai dzēšanai
- Trūkst skaidra regulējuma par bērna iesaistīšanu komerciāla saturs veidošanā digitālajā vidē

Labklājības ministrija

PREVENTĪVIE UN IZGLĪTOJOŠIE PASĀKUMI BĒRNU AIZSARDZĪBAI I

Atbalsta un ziņošanas infrastruktūra

- Bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis 116111: radošās darbnīcas par drošību internetā, kritisko domāšanu un ievilināšanas atpazīšanu
- “Bērna māja”: vienuviet medicīnisks, psiholoģisks un sociāls atbalsts, mazinot bērna atkārtotu traumatizēšanu

Izglītojošās kampaņas un konferences (digitālā drošība)

- Konferences un forumi pedagogiem un jauniešiem: kibermobings, krāpniecība, sociālo tīklu ietekme, privātums, kaitīgs saturs
- Latvijas Drošāka interneta centra kampaņa “Bīstamā draudzība internetā!”: pašpalīdzības tests drossinternets.lv norādes par ievilināšanas pazīmēm un rīcību

Metodiskie materiāli un vadlīnijas (speciālistiem un vecākiem)

- Bērnu aizsardzības centra materiāls: “Pazīmes, kas var liecināt, ka bērns ir cilvēku tirdzniecības upuris”
- Vadlīnijas par bērna tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību (precizētas 04.07.2025.): īpašs uzsvars uz digitālā privātuma riskiem.
- Bērnu seksuālās uzvedības novērtēšanas luksofors – materiāls, lai palīdzētu atpazīt un atšķirt vecumposmam atbilstošu vai neatbilstošu seksuālo uzvedību

Labklājības ministrija

PREVENTĪVIE UN IZGLĪTOJOŠIE PASĀKUMI BĒRNU AIZSARDZĪBAI II

Programmas un mērķēta prevencija

- “Džimbas drošības programma” (5–10 g.): ķermeņa robežas, droša rīcība nedrošās situācijās, sociāli emocionālās prasmes
- “ReDirection”: anonīma pašpalīdzības programma bērnu seksuālās izmantošanas materiālu lietošanas novēršanai.
- Termina “ievilināšana” (grooming) nostiprināšana – vienotai izpratnei un komunikācijai

Kapacitātes un sasniedzamības izaicinājumi

- Kvalitatīvi instrumenti pastāv, bet to pieejamība un koordinācija praksē nav pietiekama
- Vispārēji pasākumi bieži nerasniedz riskam vairāk pakļautās grupas un to ģimenes
- Nepieciešams mērķēts darbs ar vecākiem, lielāka uzmanība bērniem ar attīstības traucējumiem kā īpaši ievainojamai grupai
- Drošāka interneta centra kapacitātes stiprināšana (resursi + sadarbība)

Labklājības ministrija

CILVĒKU TIRDZNIECĪBA LATVIJĀ – RISKA GRUPAS UN ATBALSTS CIETUŠAJIEM

Augsta riska grupas

- Bērni ārpusģimenes aprūpē
- Bāreņi un jaunieši bez atbalsta pilngadības sasniegšanas brīdī
- Bērni no ģimenēm, kurās ir nozīmīgas sociālās grūtības
- Personas ar iepriekšēju vardarbības pieredzi

Atbalsts - sociālās rehabilitācijas programma

- Valsts finansēta sistēma kopš 2006. gada
- Pakalpojuma sniegšana trīs posmos:
 - identificēšana un drošības nodrošināšana
 - rehabilitācija līdz 180 dienām
 - pēcatbalsts un reintegrācija
 - multidisciplināra palīdzība: psiholoģiska, juridiska, sociāla, medicīniska

Identificētās problēmas

- 180 dienas bieži nepietiek pilnīgai atveseļošanai
- Reintegrācija bez savlaicīgas pašvaldības iesaistes ir apgrūtināta
- Nepieciešams stiprināt ilgtermiņa atbalstu un pakalpojumu pēctecību

Labklājības ministrija

PLĀNOTĀS IZMAIŅAS UN PRIORITĀTES

Normatīvā regulējuma pilnveide

- MK noteikumu Nr. 407 pārskatīšana sadarbībā ar nozari
- Platformu pienākumu ievilināšanas novēršanā un vecuma verifikācijas instrumentu pārskatīšana

Izglītība un speciālistu sagatavotība

- Interneta drošība kā obligāts, vecumposmiem pielāgots mācību bloks
- Speciālo zināšanu bērnu tiesību jomā mācību satura papildināšana ar obligātu digitālās drošības un cilvēku tirdzniecības apakštēmu
- Līdzvērtīga speciālo zināšanu bērnu tiesību apguve neatkarīgi no nozares

Prioritārās vajadzības

- Mērķēti risinājumi apdraudējuma risku mazināšanai digitālajā vidē
- Rehabilitācijas/atbalsta sistēmas un prevences instrumentu koordinācijas un kapacitātes stiprināšana
- Ilgtspējīgs finansējums un atbilstoši cilvēkresursi plānoto interneta drošības un bērnu aizsardzības aktivitāšu digitālajā vidē īstenošanai

Labklājības ministrija

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Labklājības ministrija

www.lm.gov.lv

Twitter: @Lab_min

<https://www.facebook.com/labklajibasministrija>

Flickr.com: Labklajibas_ministrija

Youtube.com/labklajibasministrija

Draugiem.lv/labklajiba

Bērnu aizsardzības
centrs

www.bac.gov.lv

Youtube.com/user/vbtai

<https://www.instagram.com/bernutiesibas>

<https://www.facebook.com/Bernucentrs/>